

Jaarverslag 2005

Rekenkamercommissie Haarlem
Postbus 511
2003 PB Haarlem
Telefoon: 023-5113129
E-mail: mvos@haarlem.nl

November 2006

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding	5
2	De Rekenkamercommissie: functie, werkwijze, samenstelling	5
2.1	Doel/functie	5
2.2	Werkwijze	5
2.3	Samenstelling in 2005	5
2.4	Nieuwe structuur	6
3	Onderzoek en advies	6
3.1	Uitgevoerd onderzoek in 2005	6
3.2	Onderzoek gestart in 2005: Quick scan burgerbrieven	7
3.3	Onderzoek in voorbereiding in 2005: Gemeenschappelijke regelingen	7
3.4	Uitgebracht advies in 2005: Raadsenquête Vastgoed	7
3.5	Opvolging aanbevelingen en adviezen	8
4	Overige activiteiten	8
4.1	Voorstel nieuwe structuur RKC	8
4.2	Aanbesteding accountant	8
4.3	Congressen en bijeenkomsten	8
4.4	Raadsenquête Vastgoed	9
5	Financiën	9
	Van de (scheidend) voorzitter	10

1 INLEIDING

De Rekenkamercommissie van de gemeente Haarlem brengt hierbij haar vijfde jaarverslag uit. De commissie voldoet hiermee aan de wettelijke verplichting om jaarlijks verslag uit te brengen van haar werkzaamheden over het voorgaande jaar (Gemeentewet, Art, 185, lid3).

In dit jaarverslag komen de volgende zaken aan de orde:

- De functie, werkwijze en samenstelling van de commissie;
- De activiteiten van de commissie (onderzoek, advies, aanbevelingen, opvolging);
- De financiën.

De Rekenkamercommissie hoopt dat u het jaarverslag met interesse leest en staat open voor reacties.

2 DE REKENKAMERCOMMISSIE: FUNCTIE, WERKWIJZE, SAMENSTELLING

2.1 Doel/functie

De Rekenkamercommissie (hierna: RKC) is een commissie van de Haarlemse gemeenteraad. De RKC heeft zelfstandige onderzoeksbevoegdheden en wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris. Hoofddoel van de RKC is ondersteuning van de raad in zijn controlerende taak. Op die wijze wil zij bijdragen aan een beter functioneren van de gemeente. Hiertoe voert de RKC onderzoek uit naar rechtmatigheid van de uitgaven van het gemeentebestuur en naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het gevoerde beleid. Daarnaast brengt de commissie gevraagd en ongevraagd advies uit.

2.2 Werkwijze

Onderzoek naar rechtmatigheid van de uitgaven van het gemeentebestuur maakt expliciet onderdeel uit van de jaarlijkse accountantscontrole, die onder toezicht van de RKC plaatsvindt. Bij het door de RKC uitgevoerde onderzoek ligt de nadruk op de doelmatigheid en doeltreffendheid van het gevoerde beleid; rechtmatigheid wordt daarbij echter niet uit het oog verloren. Het onderzoek van de RKC laat zich verdelen in twee hoofdgroepen: het jaarlijkse onderzoek naar de jaarstukken van de gemeente en 'overig' onderzoek naar zaken die volgens de RKC nadere bestudering verdienen. Het onderzoek naar de jaarstukken wordt uitgevoerd door de leden van de commissie; overig onderzoek wordt in de meeste gevallen uitbesteed.

De RKC rapporteert aan de raad. Bij de onderzoeken wordt het principe van hoor en wederhoor gehanteerd. De bij het onderzoek betrokken ambtenaren wordt de voor hen relevante deel van het conceptrapport voorgelegd met de vraag of er geen feitelijke onjuistheden in voorkomen en het college van B&W krijgt de gelegenheid om een reactie te geven op de conclusies en aanbevelingen.

2.3 Samenstelling in 2005

De RKC bestaat uit raadsleden uit de verschillende fracties in de gemeenteraad. Volgens de verordening op de RKC hebben ten minste 7 raadsleden zitting in de RKC, waaronder de voorzitter. Nadat de heer Reeskamp in juni 2005 besloot om wegens tijdgebrek na het reces niet terug te keren in de RKC en er geen vervanger vanuit de gelederen van D66 beschikbaar was, bestond de commissie voor de resterende maanden van 2005 uit 8 personen. De personele samenstelling van de commissie was als volgt:

Leden	Plaatsvervangende leden	Partij
Dhr. L.J. Mulder (voorzitter)	Dhr. W. H. Seelen	Groen Links
Dhr. P. Elbers (plv. voorzitter)	Mevr. H. van der Molen	SP
Dhr. J.A.H.M. van Os	Dhr. C. van Velzen	VVD
Dhr. T. Onur	Dhr. W.A. Catsman	CDA
Mevr. L.J.H. Blesgraaf-Belterman	Mevr. A. Walters	HLL
Dhr. F. H. Reeskamp (eerste helft 2005)	Dhr. A.P. Marselje	D66
Dhr. T.J. Vreugdenhil	-	CU/SGP
Dhr. J.A. de Ridder	Dhr. O. Özcan	PvdA
Dhr. W. van Dijk	Mevr. J. Cnossen	StpLH
Secretaris: Dhr M. Vos		

De RKC vergaderde gemiddeld één maal per maand op de woensdagavond. De vergaderingen waren in principe openbaar, en werden aangekondigd in de Stadskrant en op de website van de gemeente. Indien er lopend of komend onderzoek werd besproken, kwam dit aan de orde in een besloten vergadering. Deze besloten vergadering vond plaats direct na de openbare vergadering van de commissie. In de praktijk is door derden geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid een vergadering van de RKC bij te wonen.

Uitgezonderd de vertegenwoordigers van de Stadspartij, die in 2005 geen enkele vergadering van de commissie hebben bijgewoond en ook op geen enkele andere wijze een bijdrage aan de activiteiten van de commissie hebben geleverd, zijn de leden van de commissie vrijwel zonder uitzondering aanwezig geweest bij de commissievergaderingen.

2.4 Nieuwe structuur

Het in 2004 aangekondigde voorstel over veranderingen in de samenstelling en werkwijze van de commissie is in 2005 aan de raad gepresenteerd. De behandeling van het voorstel heeft ertoe geleid dat is besloten tot een model met 5 raadsleden - waaronder de voorzitter – en twee externe leden. De nieuwe structuur wordt operationeel met ingang van de nieuwe raadsperiode in voorjaar 2006.

3 ONDERZOEK EN ADVIES

3.1 Uitgevoerd onderzoek in 2005

Controle van de jaarrekening 2004

De RKC heeft de jaarrekening van de gemeente over 2004 onderzocht. Omdat er in het laatste stadium van het opstellen van de jaarrekening ernstige vertraging is opgelopen, is het onderzoek door de RKC vertraagd, fragmentarisch en daardoor moeizaam verlopen. Voor het onderzoek heeft de commissie relevante stukken bestudeerd en er zijn uitgebreide gesprekken gevoerd over de jaarrekening met de sectoren Publieksdienst, Facilitaire Dienst, Stedelijke Ontwikkeling, Maatschappelijke Ontwikkeling en Concernstaf. De sectoren Brandweer & Ambulance en Stadsbeheer zijn dit jaar niet door de commissie bezocht. Wel is deze sectoren een aantal schriftelijke vragen voorgelegd.

De RKC heeft zoals inmiddels gebruikelijk in haar onderzoek veel aandacht besteed aan onderwerpen die voorafgaande jaren ook speelden en is nagegaan in hoeverre eerdere aanbevelingen waren opgevolgd, waarbij de nadruk lag op budgetbewaking en –controle. Ook de informatiewaarde van de jaarrekening is dit jaar kritisch bekeken. In een uitvoerige bijlage bij het verslag is een overzicht opgenomen waarin per domein wordt aangegeven op welke punten de informatie verbetering behoeft. De integrale tekst van het onderzoeksverslag is onder Bestuur&organisatie/Het bestuur van

Haarlem/Rekenkamercommissie te vinden op de website van de gemeente (URL: www.haarlem.nl/Docs/PDF/concernstaf2005/Hoofdtekst2-0.pdf).

In de B&W-vergadering van 6 juni is de reactie van het college op het rapport van de RKC vastgesteld. Deze reactie is te vinden op het Bestuurlijk Informatie Systeem (BIS) van de gemeente onder registratienummer CS/CF/2005/42.

Tijdens de raadsbehandeling van de jaarrekening op 15 juni heeft de raad de conclusies en de aanbevelingen van het onderzoek van de RKC naar de jaarstukken overgenomen (BIS: CS/CF/2005/53).

Onderzoek achterstallig onderhoud

Haarlem kampt met fors achterstallig onderhoud van infrastructuur en openbaar groen. Onderhoudsachterstanden doen zich voor bij straten, bruggen, oevers, groen, verlichting, monumenten, kunstwerken, speeltuinen en schoolgebouwen. De RKC constateert al enkele jaren dat de verantwoording over de mate waarin de onderhoudsachterstanden worden ingelopen onvoldoende is. In 2005 heeft de RKC een onderzoek laten uitvoeren naar achterstallig onderhoud van de openbare ruimte van de stad. Het onderzoeksvoorstel is voorbereid door de RKC en besproken met betrokken ambtenaren. Het onderzoek is uitgevoerd door Leendert Combee en Henry Potman van K+V organisatie-advies BV onder toezicht van een begeleidingscommissie van de RKC bestaand uit Jan de Ridder (voorzitter), Pieter Elbers, Tahsin Onur en Martin Vos (secretaris). De kosten van het onderzoek bedroegen, conform hetgeen in de offerte overeengekomen was, €26.000.

Het rapport is op 4 juli aan het college aangeboden voor een reactie. De reactie is op 21 september ontvangen, waarna het rapport en de reactie op 3 oktober aan de raad zijn aangeboden. Uiteindelijk zijn het rapport (CIE/2005/848) en het daaraan verbonden advies van de RKC (RKC/2005/8) op 30 november in de raad behandeld, waarbij de raad heeft besloten overeenkomstig het voorstel, wat betekent dat de aanbevelingen van het rapport zijn overgenomen en het college van B&W is gevraagd ze uit te voeren. Daarnaast heeft de raad het college van B&W verzocht om zo snel mogelijk met een uitgewerkt beleidskader te komen, en om zo snel mogelijk een concreet uitvoeringsprogramma op te stellen en de raad over de voortgang van het programma periodiek te informeren, te beginnen uiterlijk in het voorjaar van 2006.

3.2 Onderzoek gestart in 2005: Quick scan burgerbrieven

Er bestaat al jaren een beeld dat veel brieven die burgers aan de gemeente sturen te laat, nauwelijks of zelfs in het geheel niet worden beantwoord. Dit beeld schaadt de reputatie van de gemeente. De RKC is in 2005 gestart met een quick-scan (kort onderzoek) naar de beantwoording van burgerbrieven door de gemeente. Wanneer het bestaande beeld terecht is, zal het onderzoek tot aanbevelingen moeten leiden om de beantwoording van burgerbrieven te verbeteren. Blijkt het beeld onterecht, dan zal het onderzoek een directe bijdrage leveren aan het rechtzetten van dat beeld. Het onderzoek wordt als afstudeerproject uitgevoerd door Wendy van der Linden, doctoraalstudent communicatiewetenschap aan de Universiteit van Amsterdam, en wordt vanuit de RKC begeleid door de heer de Ridder, de heer van Os en de secretaris. De presentatie van de onderzoeksresultaten was voorzien in april 2006.

3.3 Onderzoek in voorbereiding in 2005: Gemeenschappelijke regelingen

In de RKC-vergadering van 9 maart 2005 is ervoor gekozen een onderzoek voor te bereiden naar gemeenschappelijke regelingen. Het onderzoek zou zich moeten richten op de democratische controle mogelijkheden die de raad heeft. Besloten werd om ernaar te streven het onderzoek uit te voeren in samenwerking met de rekenkamer(commissie)s van de gemeenten waarmee Haarlem in de regelingen Paswerk, HDK en Afvalverwerking Zuid-Kennemerland zit: Bloemendaal, Heemstede, Bennebroek, Zandvoort en Haarlemmerliede & Spaarnwoude. Er zijn contacten gelegd, en alle gemeenten hebben de intentie uitgesproken mee te werken aan het onderzoek mits het niet voor de raadswisseling van 2006 van start gaat.

3.4 Uitgebracht advies in 2005: Raadsenquête Vastgoed

In een motie ingediend door D66, PvdA, GroenLinks en het CDA tijdens de raadsvergadering van 18 mei 2005 is de RKC gevraagd te onderzoeken welke vragen dienen te worden beantwoord in een

onderzoek naar het ontstaan van de kredietachterstanden van de afdeling Vastgoed en het voorkomen daarvan in de toekomst. Bovendien is de commissie gevraagd te onderzoeken welk onderzoeksmiddel het meest efficiënt is om de vragen te beantwoorden.

De RKC heeft hierop gereageerd met het advies de eindrapportage van het B&W-onderzoek af te wachten alvorens een advies over een (aanvullend) onderzoek van de raad te formuleren (BIS: RKC/2005/3). Toen dit eindrapport beschikbaar werd, heeft de RKC de kwaliteiten en de resultaten ervan onderzocht en de raad het advies uitgebracht om:

- Een aantal in het onderzoek van het college onbeantwoord gebleven vragen aan het college voor te leggen;
- Een raadsenquête in te stellen naar de vraag waarom het college de raad niet tijdig en volledig heeft geïnformeerd over de gang van zaken bij de afdeling Vastgoed;
- Bij de beslissing om een raadsenquête in te stellen de met dit instrument samenhangende voor- en nadelen zorgvuldig af te wegen.

Het advies is te raadplegen op BIS onder nummer CIE/2005/840.

3.5 Opvolging aanbevelingen en adviezen

Het voorgenomen gesprek tussen de RKC en het college over de stand van zaken rond de opvolging van de aanbevelingen uit het verslag van het onderzoek jaarrekening 2004 heeft niet plaatsgevonden. De RKC betreurt dit.

4 OVERIGE ACTIVITEITEN

4.1 Voorstel nieuwe structuur RKC

Het in 2004 aangekondigde voorstel over veranderingen in de samenstelling en werkwijze van de commissie is in 2005 aan de raad gepresenteerd. Dit voorstel is onder registratiekenmerk CIE/2005/382 te raadplegen op het BIS. De behandeling van het voorstel heeft ertoe geleid dat in de raadsvergadering van 18 mei 2005 is besloten tot een model met 5 raadsleden - waaronder de voorzitter – en twee externe leden. Dit besluit is geregistreerd onder kenmerk RKC/2005/2. Met de werving van de externe leden is in december een begin gemaakt.

4.2 Aanbesteding accountant

Omdat het contract de accountant in 2005 ten einde liep, is eind 2004 gestart met de aanbestedingsprocedure voor het nieuwe contract. Vanwege de omvang van de opdracht is het een zogenaamde Europese aanbesteding geworden. De opstelling van het aanbestedingsdocument is gedaan door de gemeentelijke aanbestedings/inkoopspecialisten Ivo Dupon en zijn collega Gerard de Bruin (Facilitaire dienst/Middelen & control). Er hebben vier bureaus op de aanbesteding gereageerd: Deloitte, KPMG, PWC en E&Y. Alle bureaus hebben hun offerte toegelicht tijdens een presentatie, waarbij aanwezig waren de RKC-leden Lukas Mulder en Pieter Elbers en de secretaris van de RKC Martin Vos, de heer Dupon, de heer Stigter (Concerncontroller) en de heer Divendal (wethouder Financiën). Na afloop zijn de offertes beoordeeld aan de hand van een scoreformulier, waar op 4 categorieën werd gescoord. De punten zijn toegekend door Mulder, Elbers en Divendal. Op basis van de overige scoringscriteria is Ernst & Young als beste aanbieder naar voren gekomen, waarop de RKC de raad heeft geadviseerd Ernst & Young het contract te gunnen. Op 20 juli heeft de raad het voorstel aangenomen om het contract aan Ernst & Young te gunnen (BIS: CS/CF/2005/61).

4.3 Congressen en bijeenkomsten

In 2005 zijn twee congressen bezocht: dat van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRK) op 8 april in Den Haag (aanwezig waren de heren Onur, Elbers, Van Os, Mulder en Vos) en het congres van De Lokale Rekenkamer (aanwezig waren de heren Vos en Mulder) op 1 oktober in Utrecht.

De secretaris van de RKC heeft de bijeenkomsten bezocht van de Kring van Secretarissen, een NVRR-overlegplatform voor secretarissen en heeft als spreker opgetreden in een NVRR-forumdiscussie over het thema rechtmatigheid.

4.4 Raadsenquête Vastgoed

Nadat de raad het advies van de RKC om een raadsenquête in te stellen had overgenomen, is een voorbereidingscommissie ingesteld die onder andere bestond uit RKC-lid Jan de Ridder en waarvan het secretariaat werd gevoerd door RKC-secretaris Martin Vos. Jan de Ridder zat niet als RKC-lid maar als raadslid in de voorbereidingscommissie; de inzet van Martin Vos werd mogelijk gemaakt door een tijdelijke uitbreiding van zijn aanstelling, zodat hij naast zijn werk voor de RKC het secretariaat over de voorbereidingscommissie Vastgoed kon voeren. Eind november is de enquêtecommissie samengesteld, waarin naast RKC-lid Jan de Ridder – die de rol van voorzitter kreeg – ook Pieter Elbers zitting nam. De secretaris van de RKC werd ambtelijk secretaris/projectleider van de enquête. Net als bij de voorbereidingscommissie namen de twee RKC-leden en de secretaris niet namens de RKC deel aan de enquêtecommissie. De enquête heeft evenwel zoveel tijd gekost dat er – naast de begeleiding van de quick-scan en de werving van de externe leden - weinig ruimte overbleef voor activiteiten van de RKC.

5 FINANCIËN

De RKC had in 2005 een onderzoeksbudget tot haar beschikking van ruim € 39.000. Daarnaast bestond er een materieel budget van ruim € 10.000 en een personeel budget van ter grootte van € 50.000. Omdat de commissie geen beroep heeft gedaan op de voorziening, bedraagt deze per ultimo 2005 nog steeds ongeveer € 44.000.

De uitgaven worden in de onderstaande tabel weergegeven. Ter toelichting daarop het volgende: ongeveer €12.500 aan kosten is ten onrechte op het budget van de RKC geboekt. Het gaat hierbij om kosten voor een uitzendkracht die onderdeel uitmaakte van het ambtelijke ondersteuningsteam van de raadsenquête Vastgoed (€9500) en salariskosten van de inzet van de RKC-secretaris als secretaris van de enquêtecommissie (€3000).

RKC 2005: Begroting en rekening

	Begroting 2005	Rekening 2005
Salariskosten	50.230	48.729
Materieel	10.586	441
Facilitaire Dienst	0	5.221
Doorbelastingen	8.729	13.001
Onderzoek	39.432	27.000
Overig (w.o. foutieve boekingen)		11.023
Totaal	108.977	105.415
Ten onrechte geboekt		12.500
Feitelijke totaal		92.915
Saldo		16.062 positief

Van de (scheidend) voorzitter: De pioniersfase voorbij

Als ik dit stukje schrijf ben ik al lang geen voorzitter van de RKC meer. Het fractievoorzitterschap gaat moeilijk samen met het neutrale voorzitterschap van de Rekenkamercommissie.

Jan de Ridder, die sinds de raadswisseling in maart 2006 het stokje overnam, moest op een rijdende trein springen en deed dat met verve. En die trein begint ook aardig snelheid te krijgen. Onderzoek staat op stapel, de nieuwe periode is begonnen met een vernieuwde structuur en er zijn twee externe leden bijgekomen met een schat aan (onderzoek)ervaring. In de periode vlak voor de verkiezingen kwam de enquête Vastgoed klaar. De RKC heeft daarin een cruciale rol gespeeld. Niet alleen heeft de RKC de raad geadviseerd om die enquête te gaan houden. De uitvoering is ook ter hand genomen door met name Jan de Ridder, Pieter Elbers en Martin Vos. Allen betrokken bij de RKC.

Zij en hun ondersteuning bewezen dat een enquête niet heel lang hoeft te duren en niet heel erg veel geld hoeft te kosten. Dat was namelijk het beeld dat tot dan toe in rekenkamerland van raadsenquêtes bestond. Toch was de enquête van grote invloed op de reilen en zeilen van de ambtelijke organisatie. Hoewel bepaalde veranderingen volgens het college al waren ingezet, is er toch sprake van een grote omslag. Met name bij de sector Stedelijke Ontwikkeling en de afdeling Vastgoed. Er wordt nu hard gewerkt aan een meer open en transparante bedrijfscultuur. Het sectorenmodel wordt verlaten en er is meer controle en sturing van bovenaf.

De nieuwe structuur van de RKC biedt uitzicht op meer mogelijkheden voor onderzoek. Met het onderzoek naar Gemeenschappelijke regelingen is tevens een nieuwe weg ingeslagen. Het is het eerste grote onderzoek dat in eigen beheer wordt gedaan. Ook nieuw in dit onderzoek is de samenwerking met de rekenkamers van de omliggende gemeenten die gezien kan worden als een proefproject voor meer gezamenlijk onderzoek.

Rekenkamercommissie, het was leuk en leerzaam. Ga zo door en veel succes!

Lukas Mulder